

Insatser utan individuell behovsprövning Socialnämnden

Typ av styrdokument: Riktlinjer
Beslutande instans: Socialnämnden
Datum för beslut: 2025-06-17
Diarienummer: 2025.053 SN §

Gäller för: Socialförvaltningen
Giltighetstid: 2025-07-01 –
Revideras senast: 2026-12-31
Dokumentansvarig: Verksamhetsutvecklare

Innehåll

1.	Inledning	3
2.	Rättsliga utgångspunkter	3
2.1.	Rätten till behovsprövade insatser	4
2.2.	Insatser utan individuell behovsprövning	4
2.2.1	Insatser utan individuell behovsprövning till barn	5
2.2.2	Insatser som inte får ges utan individuell behovsprövning	5
2.3.	Informationsskyldighet och villkor	5
2.3.1	Utförarens informationsskyldighet	6
2.3.2	Socialnämnden beslutar om villkor för insatsen	6
2.4.	Dokumentationskrav	6
2.4.1	Undantag från dokumentationskrav vid rådgivning	7
2.4.2	Undantag från dokumentationskrav av personuppgifter	7
2.5.	Krav på god kvalitet och uppföljning	8
3.	Förteckning av IUB	9
3.1.	Rådgivning	9
3.1.1	Familjerådgivning	9
3.1.2	Samarbetssamtal	9
3.1.3	Budget- och skuldrådgivning	10
3.1.4	Beroenderådgivning	11
3.1.5	Rådgivning vid våld i nära relationer	11
3.1.6	Rådgivning till bostadslösa	12
3.1.7	Föräldrarådgivning	12
3.1.8	Föräldrarådgivning på Familjens hus i Sollebrunn	13
3.1.9	Föräldrarådgivning vid skolsocial problematik	13
3.1.10	Föräldraträffar ABC	14
3.2.	Anhörigstöd	14
3.2.1	Anhörigstöd vid beroende	15
3.2.2	Anhörigstöd vid kriminalitet	16
3.2.3	Anhörigstöd vid psykisk ohälsa	16
3.2.4	Anhörigstöd vid ungas beroende Mini Maria	17
3.3.	Mötesplats	18
3.3.1	Aktivitetshus Gläntan	18
3.4.	Individuellt riktade insatser	19
3.4.1	Krisstöd placerat barn	19
3.4.2	Efter barnförhöret	20
3.4.3	Boendecoaching	20
3.4.4	Familjebehandling	21
3.4.5	Beroendestöd vid Mini Maria	21
3.4.6	Beroendestöd vid Socialmedicinsk mottagning	22

1. Inledning

Den 20 maj 2025 tog riksdagen (SoU23) beslut om ny socialtjänstlag och att lagen träder i kraft den 1 juli 2025. Den nya socialtjänstlagen innebär bland annat högre krav på socialtjänsten att arbeta förebyggande, med tidiga insatser och verksamheten ska vara lätt tillgänglig. Kommunerna ges också befogenhet att besluta att insatser kan erbjudas utan individuell behovsprövning.

Möjligheten för socialnämnden att tillhandahålla insatser för personliga behov till enskilda utan individuell behovsprövning syftar till att ge socialtjänsten bättre förutsättningar för att erbjuda tidiga och förebyggande insatser. Genom att kunna tillhandahålla insatser till enskilda på ett förenklat sätt är tanken att socialtjänsten ska nå invånare tidigt och därigenom motverka behov av mer omfattande insatser. Möjligheten syftar bland annat till att ge socialtjänsten ytterligare ett verktyg eller arbetssätt för att komma i kontakt med enskilda som i dag är svåra att nå, till exempel barn och unga som riskerar att hamna i kriminalitet, personer med ett skadligt bruk eller beroende, personer med psykisk funktionsnedsättning, personer i prostitution och de som utsätts för våld. Genom att tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning sänks också trösklarna för enskilda att uppsöka och ta emot hjälp. Att den enskilde kan påbörja en insats, när han eller hon är motiverad till förändring, bidrar till sänkta trösklar. Tanken är att hjälpen ska vara tillgänglig när den enskilde vill ta del av den.

Insatser utan individuell behovsprövning ska vara ett komplement till nuvarande ordning med beslut om insatser. Både kommunala och privata utförare ska ha en skyldighet att informera om rätten att ansöka om insatser. Insatserna omfattas av krav på dokumentation, men socialnämnden får, om det finns särskilda skäl, bestämma att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid en insats utan individuell behovsprövning. Ett sådant beslut gäller då alla som deltar i en viss insats.

2. Rättsliga utgångspunkter

Enligt 10 kap. 1 § i socialtjänstlagen ansvarar *socialnämnden för att erbjuda insatser i form av rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp till enskilda som behöver det.*

I den nya socialtjänstlagen används begreppet insats som en övergripande benämning för de stöd- och hjälpåtgärder som socialnämnden tillhandahåller enskilda. Ekonomiskt bistånd nämns inte uttryckligen i bestämmelsen men inryms under uttrycket "annan hjälp". Det inrymmer också det som i nuvarande socialtjänstlag (2001:453), benämns som service. I nya socialtjänstlagen görs inte längre någon åtskillnad mellan å ena sidan allmänt inriktade insatser, som enligt nuvarande socialtjänstlagen inte kräver individuell behovsprövning och å andra sidan individuellt inriktade insatser som kräver en sådan prövning. Istället görs uppdelning mellan insatser för personliga respektive ekonomiska behov.

2.1. Rätten till behovsprövade insatser

Möjligheten att tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning innebär inte någon inskränkning i den enskildes rätt till behovsprövade insatser eller socialnämndens skyldigheter att utreda och pröva sådana ansökningar. Den enskilde har alltid rätt till att få en ansökan om insats prövad, även om ansökan avser en insats som socialnämnden tillhandahåller utan individuell behovsbedömning. Bestämmelserna om insatser utan behovsbedömning utgör således ett komplement till den enskildes rätt till insatser för personliga behov som regleras i 11 kap. 1 § i socialtjänstlagen och ersätter därmed inte den rätten. Beslut om insatser för personliga behov som fattats med stöd av 11 kap. 1 § i socialtjänstlagen utgör myndighetsutövning. Det ställer krav på att den formella handläggningen för dessa ärenden ska stämma överens med bestämmelserna i socialtjänstlagen och förvaltningslagen (2017:900), FL. Det innebär bland annat att beslut som fattas med stöd av bestämmelsen ska föregås av en ansökan och utredning som innehåller en individuell behovsprövning.

Den enskildes rätt till insatser för personliga behov regleras i 11 kap. 1 § socialtjänstlagen. Där anges att en enskild som inte kan tillgodose sina personliga behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt att få insatser av socialnämnden för dessa behov. Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden. Med personliga behov avses sådana behov som enligt nuvarande socialtjänstlag (2001:453) täcks av uttrycket livsföringen i övrigt och som inte utgör ekonomiskt bistånd, det vill säga alla behov som rör den enskildes dagliga liv eller på annat sätt är kopplade till honom eller henne som person. I insatser för personliga behov inryms sådana insatser som enligt den nuvarande socialtjänstlagen (2001:453) inte kräver någon individuell behovsprövning, det vill säga verksamheter som inte är individanpassade utan lika för alla och följer ett givet program. Även sådana insatser som kräver en individuell behovsprövning inryms i insatser för personliga behov.

2.2. Insatser utan individuell behovsprövning

Enligt 11 kap. 5 § i socialtjänstlagen får socialnämnden tillhandahålla insatser för att tillgodose personliga behov utan individuell behovsprövning. Det innebär alltså ingen skyldighet för nämnden att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning. Varje enskild kommun får ta ställning till om och hur bestämmelsen ska tillämpas i den egna kommunen. En förutsättning för att socialnämnden ska kunna tillhandahålla insatser utan utredning och individbeslut är att kommunen beslutar särskilt om att dessa insatser ska gå att tillhandahålla utan individuell behovsprövning. Det gäller även insatser som tidigare tillhandahållits på detta sätt, som till exempel rådgivning, träffpunkter och enklare former av stöd- och samarbetssamtal.

De insatser för personliga behov som får tillhandahållas utan individuell behovsprövning kan vara såväl allmänt inriktade insatser, som är öppna för alla, som individuellt inriktade insatser, som är anpassade efter den enskildes behov. En insats kan riktas till en viss

målgrupp eller inriktas mot ett specifikt problem, exempelvis våld i nära relationer eller skadligt bruk och beroende. Det är socialnämnden som beslutar om vilka insatser som ska få tillhandahållas utan någon individuell behovsbedömning. För insatser som kommunen har fattat ett sådant beslut för gäller inte krav på utredning och individbeslut.

2.2.1 Insatser utan individuell behovsprövning till barn

Enligt socialtjänstlagen krävs vårdnadshavarens samtycke för att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning till barn som inte har fyllt 15 år. Socialnämnden får dock tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning till barn som har fyllt 15 år utan vårdnadshavarens samtycke om insatsen är lämplig att tillhandahålla utan individuell behovsprövning. Det innebär att nämnden vare sig behöver inhämta vårdnadshavarens samtycke eller informera vårdnadshavaren. Insatser får även tillhandahållas mot vårdnadshavarens uttryckliga vilja. En grundläggande förutsättning är dock alltid att barnet vill ta del av den aktuella insatsen.

Om kommunen vill erbjuda insatser utan individuell behovsprövning till barn mellan 15 och 18 år, ska den överväga om insatsen är lämplig att erbjuda den tänkta målgruppen på det sättet. Kommunen bör som ett led i övervägandet göra en övergripande bedömning av barnets bästa, sett till vilka för- och nackdelar det kan innebära för barn i den tilltänkta målgruppen att ta del av insatsen utan individuell behovsprövning och utan vårdnadshavarens samtycke.

2.2.2 Insatser som inte får ges utan individuell behovsprövning

Vissa insatser för personliga behov har undantagits från möjligheten att tillhandahållas utan individuell behovsprövning. Dessa insatser är följande:

- kontaktperson, kontaktfamilj eller kvalificerad kontaktperson,
- vård i familjehem,
- vård i LVM-hem och vård i särskilda ungdomshem,
- vård av barn eller unga upp till 21 år i jourhem, stödboende, skyddat boende och andra hem för vård eller boende utöver LVM-hem och särskilda ungdomshem,
- bostad i ett boende för äldre personer eller för personer med funktionsnedsättning, och
- vård i hem för viss annan heldygnsvård.

Regleringen i 11 kap. 5 § socialtjänstlagen omfattar inte insatser för ekonomiska behov, vilket betyder att ekonomiskt bistånd inte går att tillhandahålla utan individuell behovsprövning.

2.3. Informationsskyldighet och villkor

När insatser tillhandahålls utan individuell behovsprövning får den enskilde vända sig direkt till den del av socialtjänsten som verkställer insatser, en utförare, såväl en privat som en kommunal utförare. När den enskilde vänder sig till en utförare ska denna kontrollera att den enskilde uppfyller de villkor som socialnämnden har uppställt för insatsen. Om villkoren är

uppfylla ska utföraren ta emot den enskilde och verkställa insatsen. Någon ytterligare kontroll eller bedömning av den enskildes behov får inte göras av utföraren.

2.3.1 Utförarens informationsskyldighet

Utföraren har enligt 11 kap. 6 § socialtjänstlagen en skyldighet att informera enskilda om möjligheten att ansöka om individuellt behovsprövade insatser för personliga behov. Informationsskyldigheten innebär främst en allmän skyldighet att lämna övergripande information om rätten att ansöka om insatser och var den enskilde i så fall ska vända sig. Det föreligger ingen skyldighet att i detalj kunna informera om samtliga insatser som socialtjänsten tillhandahåller eller deras innehåll. Informationsplikten avser alla som vänder sig till utföraren, oavsett om den enskilde söker information om eller vill ta del av insatsen. Informationen ska lämnas på lämpligt sätt och i lämplig utsträckning.

2.3.2 Socialnämnden beslutar om villkor för insatsen

Om socialnämnden beslutar att erbjuda en insats utan individuell behovsprövning behöver nämnden också ta ställning till vilka villkor som ska gälla för insatsen. Socialnämnden behöver ta ställning till om insatsen ska vara öppen för alla eller om den enskilde måste uppfylla vissa villkor för att kunna ta del av den, till exempel när insatsen riktas mot en specifik situation eller en särskild grupp. Villkoren får inte medföra att kommuninvånarna behandlas olika, om det inte finns sakliga skäl som motiverar det. Socialnämnden måste utgå från objektiva grunder och sakliga hänsyn när den tar ställning till vilka insatser som ska erbjudas och med vilka eventuella villkor.

Villkoren behöver vara tydligt utformade och enkla att kontrollera

Utförarna ska kontrollera att den enskilde uppfyller de villkor som är uppställda för insatsen. Den kontroll som utförs av utföraren får inte innehålla några myndighetsutövande inslag. I praktiken handlar det om en summarisk kontroll av vissa faktiska förhållanden, som till exempel kontroll av uppvisad identitetshandling, ett hyresavtal eller ett läkarintyg. Det vilar därmed ett stort ansvar på nämnden att formulera tydliga villkor som är enkla för utförarna att kontrollera. Om det i ett enskilt fall skulle uppstå tveksamhet, till exempel för att ett intyg är otydligt formulerat eller för att en identitetshandling förefaller tillhöra någon annan än den enskilde, ska den enskilde hänvisas till socialnämnden. Det behöver också vara tydligt för utförare hur denne ska agera om osäkerhet uppstår och utföraren bedömer att insatsen inte kan verkställas.

2.4. Dokumentationskrav

Socialtjänstens skyldighet att dokumentera handläggning av ärenden och genomförandet av insatser regleras i 14 kap. 3 § socialtjänstlagen. Dokumentationskravet i samband med genomförandet av insatser avser omständigheter och händelser av betydelse. Begreppet insatser har samma innebörd som i 10 kap. 1 § socialtjänstlagen, det vill säga rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp till enskilda som behöver det. Detta innebär att dokumentationsskyldigheten utvidgas till att gälla genomförandet av alla insatser, även insatser som socialnämnden enligt 11 kap. 5 § socialtjänstlagen tillhandahåller utan

individuell behovsprövning och som därmed inte föregås av någon handläggning och myndighetsutövning. Som skäl för den utvidgade dokumentationsplikten framför regeringen att dokumentation behövs för att följa upp effekterna av olika insatser. I processen att ta fram beprövad erfarenhet är det centralt att ha tillgång till ändamålsenlig dokumentation. Utan dokumentation blir det svårt att bedöma om en insats bidrar till en positiv utveckling på sikt och för vilka grupper. För att dokumentationskraven inte ska bli för omfattande finns särskilda dokumentationsregler i den nya socialtjänstlagen som ska gälla vid genomförandet av rådgivning och insatser som tillhandahålls utan individuell behovsprövning. Dessa regler är utformade som undantag till huvudregeln om dokumentation i 14 kap. 3 § socialtjänstlagen.

2.4.1 Undantag från dokumentationskrav vid rådgivning

Rådgivning syftar i regel till att ge råd och upplysningar till enskilda om vilka insatser som socialtjänsten kan förväntas ha. Rådgivning kan också vara mer omfattande och inriktad på en viss situation eller ett visst problem, till exempel familjerådgivning, alkoholrådgivning eller andra former om stöd- och samarbetssamtal. Öppna verksamheter för social samvaro, eller träffpunkter för personer som vårdar eller stödjer närstående särskils från rådgivning och omfattas inte av undantaget från dokumentationsskyldigheten.

Enligt 14 kap. 4 § socialtjänstlagen gäller inte skyldigheten att dokumentera uppgifter om enskildas personliga förhållanden vid rådgivning.

Uppgifter om enskildas personliga förhållanden behöver således inte dokumenteras vid genomförande av rådgivning. Detta gäller oavsett om rådgivningen tillhandahålls med eller utan individuell behovsprövning. Syftet med regeln är att möjliggöra för enskilda att liksom i dag fortsatt kunna vara anonyma när de söker sig till socialtjänsten för rådgivning. Dokumentation av andra uppgifter, som till exempel övergripande uppgifter som behövs för att följa upp eller kontrollera verksamheten, omfattas inte av undantaget.

Vad som avses med uppgifter om enskildes personliga förhållanden får bedömas utifrån vanligt språkbruk. Några exempel på vad detta kan vara är namn, personnummer, adress, uppgifter om försörjningsförmåga, psykiskt mående, skadligt bruk eller beroende.

2.4.2 Undantag från dokumentationskrav av personuppgifter

Nästa undantag i socialtjänstlagen avser endast insatser som tillhandahålls utan individuell behovsprövning. Socialnämnden får enligt 14 kap. 5 § socialtjänstlagen besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning. Ett sådant beslut får dock endast fattas om det föreligger särskilda skäl.

När socialnämnden beslutar om att tillhandahålla en viss typ av insats utan individuell behovsprövning kan den också besluta att det inom ramen för denna insats inte ska dokumenteras några uppgifter som kan röja de enskilda deltagarnas identitet.

Beslutet om undantag avser alla som deltar i insatsen och inte i förhållande till en enskild individ. Vidare ska beslutet gälla i förhållande till en specifik insats. Det är inte möjligt att

göra ett generellt undantag från kravet på dokumentation. Det är inte heller möjligt för utförare att på eget initiativ fatta sådana beslut eller avstå från dokumentation.

Vad som utgör särskilda skäl

Vad som utgör särskilda skäl måste bedömas utifrån insatsens syfte och karaktär. Undantag kan exempelvis vara motiverat om det bedöms vara svårt att nå utsatta grupper utan en möjlighet för enskilda att delta anonymt, som vid insatser som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, skadligt bruk eller beroende. Vidare kan undantag vara motiverat när öppna verksamheter är utformade som mötesplatser eller träffpunkter, där det inte är lämpligt eller behövligt att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer. Skälen för att göra undantag från dokumentationskravet måste vägas mot behovet av att kunna följa upp insatsen på individnivå. Vid insatser som utförs i den enskildes hem, som exempelvis hemtjänst, får det i allmänhet anses finnas ett så stort behov av att kunna följa upp insatsen på individnivå att det inte kan bli aktuellt att göra undantag från dokumentationskravet. Om dokumentation av den enskildes identitet är avgörande för att insatsen ska bli ändamålsenlig är den insatsen sannolikt inte lämplig att tillhandahålla utan dokumentation. Det kan vara fallet vid återkommande samtal där dokumentation från tidigare samtal är nödvändig i kommande samtal och det inte är tillräckligt att föra dem oidentifierade. Här måste vikten av att enskilda får vara anonyma vägas mot insatsens syfte och genomförbarhet.

Uppgifter som kan röja den enskildes identitet

Vad som utgör uppgifter som kan röja den enskildes identitet måste bedömas från fall till fall. Sådana uppgifter kan vara namn, personnummer eller adress. Det kan även andra uppgifter som ensamt eller tillsammans med övriga uppgifter innebär att dokumentationen kan härledas till en viss person.

Uppgifter som behöver dokumenteras

Andra uppgifter än sådana som på något sätt kan avslöja den enskildes identitet ska alltid dokumenteras enligt vad som följer av 14 kap. 3 § i socialtjänstlagen. Det kan handla om uppgifter om antalet deltagare, deras ålder och kön. Det kan även handla om oidentifierade uppgifter om problem eller svårigheter som uppkommer under genomförandet av en insats och orsaken till att deltagare avbryter insatsen i förtid. Ytterligare exempel är oidentifierade uppgifter om deltagarnas mående och sociala situation när insatsen inleds respektive avslutas.

2.5. Krav på god kvalitet och uppföljning

Av 5 kap. 1 § socialtjänstlagen framgår att verksamhet inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Vidare framgår att verksamheten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Dessa krav gäller även för insatser som tillhandahålls utan individuell behovsprövning. Detsamma gäller för de krav om systematisk kvalitetsutveckling och uppföljning som regleras i 5 kap. 2 § socialtjänstlagen.

3. Förteckning av IUB

Förteckningen listar de insatser som socialnämnden erbjuder utan individuell behovsprövning (IUB). I de fall som undantag från dokumentationskravet bedöms vara nödvändigt har detta redogjorts för vid respektive insats.

3.1. Rådgivning

Rådgivning syftar i regel till att ge råd och upplysningar till enskilda om vilka insatser som socialtjänsten kan förväntas ha. Rådgivning kan också vara mer omfattande och inriktad på en viss situation eller ett visst problem, till exempel familjerådgivning, beroenderådgivning eller andra former om stöd- och samarbetssamtal.

Enligt 14 kap. 4 § socialtjänstlagen gäller inte skyldigheten att dokumentera uppgifter om enskildas personliga förhållanden vid rådgivning.

3.1.1 Familjerådgivning

Innehåll

Stöd och rådgivning till de som upplever samlevnadsproblem och konflikter i sina par- och familjerelationer i syfte att genom samtal reda ut problem och bearbeta svårigheter och konflikter. Stöd och rådgivning under en separationsprocess och i förebyggande syfte för unga i nybildade relationer.

Metod

-

Målgrupp

Vuxna personer med samlevnadsproblem och konflikter i familjerelationer.

Villkor

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 4 § socialtjänstlagen för dokumentation av personliga förhållanden.

Familjerådgivarna har tystnadsplikt.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.1.2 Samarbetssamtal

Innehåll

Strukturerade samtal under sakkunnig ledning med föräldrar som är oeniga om hur de ska lösa frågor kring vårdnad, boende eller umgänge och frågor som rör barnets försörjning.

Syftet är att föräldrar ska hitta lösningar som är bra för barnen och få hjälp att förbättra sin kommunikation och samarbete.

Metod

-

Målgrupp

Separerade föräldrar med gemensamma barn under 18 år.

Villkor

Samarbetssamtal inleds efter föräldrarnas gemensamma begäran.

Barnet ska vara folkbokfört i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 4 § socialtjänstlagen för dokumentation av personliga förhållanden.

Familjerättssekreterarna har tystnadsplikt.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning och nationell statistikinlämning.

3.1.3 Budget- och skuldrådgivning

Innehåll

Stöd och rådgivning i syfte att få ordning på enskilds vardagsekonomi eller skuldsituation. Stöd ges även under en skuldsaneringsprocess.

Insatsen kan ges individuellt eller i grupp.

Metod

-

Målgrupp

Vuxna personer som inte får sin ekonomi att gå ihop och behöver rådgivning eller har problem med skulder.

Villkor

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 4 § socialtjänstlagen för dokumentation av personliga förhållanden.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.1.4 Beroenderådgivning

Innehåll

Stöd och rådgivande samtal till personer med självuppfattad beroendeproblematik av alkohol, droger eller spel om pengar. Syftet med insatsen är att personen genom utforskande och motiverande samtal ska få syn på sig själv och omfattningen av problematiken. Guida personen rätt i om man behöver söka sig vidare till annan instans eller om det räcker med råd och stödsamtalen.

Insatsen kan ges individuellt eller i grupp.

Metod

-

Målgrupp

Vuxna från 18 år med självuppfattad beroendeproblematik.

Villkor

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 4 § socialtjänstlagen för dokumentation av personliga förhållanden.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.1.5 Rådgivning vid våld i nära relationer

Innehåll

Stöd och rådgivning till personer som är eller har varit utsatta för våld i nära relation eller som utsätter närstående för våld i relationen. Syftet är att skapa insikt och förståelse för våldets normaliseringsprocess och stödja personen till förändring och en tillvaro fri från våld.

Insatsen kan ges individuellt eller i grupp.

Metod

-

Målgrupp

Vuxna personer som riskerar, är eller har varit våldsutsatta eller utövar våld i en nära relation.

Villkor

Vuxna från 18 år.

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 4 § socialtjänstlagen för dokumentation av personliga förhållanden.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.1.6 Rådgivning till bostadslösa

Innehåll

Information och rådgivning om bostadssökande till personer med en osäker bostadssituation.

Insatsen kan ges individuellt eller i grupp.

Metod

-

Målgrupp

Vuxna personer med osäker bostadssituation, som riskerar eller är bostadslösa.

Villkor

Vuxna från 18 år.

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 4 § socialtjänstlagen för dokumentation av personliga förhållanden.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.1.7 Föräldrarådgivning

Innehåll

Information och rådgivande samtal till föräldrar som genom e-tjänst vill få kontakt för vägledning och stöd i sitt föräldraskap, till exempel gällande gränssättning och barnets skolsituation, fritid eller sociala umgänge.

Insatsen ges individuellt.

Metod

-

Målgrupp

Föräldrar till barn 0-18 år.

Villkor

Barnet ska vara folkbokfört i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 4 § socialtjänstlagen för dokumentation av personliga förhållanden.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.1.8 Föräldrarådgivning på Familjens hus i Sollebrunn**Innehåll**

Föräldrarådgivare deltar i aktiviteter på öppna förskolan. Ger föräldrar stöd i kontakter med andra myndigheter och information om vart föräldrar kan vända sig med olika frågor. Erbjuder enskilda råd- och stödsamtal till föräldrar. Föräldrarådgivare genomför gemensamt hembesök med BVC till alla 2 månaders barn i Bjärke.

Metod

-

Målgrupp

Föräldrar med barn 0-6 år.

Villkor

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 4 § socialtjänstlagen för dokumentation av personliga förhållanden.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.1.9 Föräldrarådgivning vid skolsocial problematik**Innehåll**

Stöd och rådgivande samtal med föräldrar vars barn har en skolsocial problematik och där föräldrarna önskar vägledning och stöd i sitt föräldraskap gällande barnets skolsituation, fritid eller sociala umgänge. Samtal om de specifika svårigheterna utifrån barnets skolsituation och skolfrånvaro och om hur föräldern mår och hanterar situationen.

Insatsen ges individuellt eller i grupp.

Metod

-

Målgrupp

Föräldrar till barn med skolsocial problematik.

Villkor

Barnet ska vara inskriven i för- eller grundskola i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 4 § socialtjänstlagen för dokumentation av personliga förhållanden.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.1.10 Föräldraträffar ABC**Innehåll**

Föräldraträffar ABC är en föräldrastödjande insats i grupp som vänder sig till alla föräldrar och syftar till att stärka familjerelationer och hjälpa föräldrar att handskas bättre med vardagssituationer.

Föräldraträffarna är inriktade i två olika åldersgrupper med olika teman.

Barn 3-12 år, med tema 1. Visa kärlek, 2. Vara med, 3. Visa vägen och 4. Välja strider.

Tonår 13-18 år, med tema 1. Vara tillsammans, 2. Bra samtal, 3. Välja en lugn väg och 4. Hantera problem.

Metod

ABC, Alla Barn i Centrum, är ett föräldrastödsprogram om fyra gruppträffar kring varsitt tema och en återträff som genomförs under cirka två månader. Varje träff är på cirka 2,5 timme och leds av utbildade gruppleddare. Varje grupp består av 10-14 föräldrar. Övningar hemma med barnen i vardagen ingår mellan träffarna. Material delas ut på träffarna, föräldrarna delar erfarenheter och tar del av aktuell forskning. Programmet har utvecklats av kommuner i Stockholms län på uppdrag av Folkhälsomyndigheten och syftar till att stärka relationen mellan barn och föräldrar. Innehållet utgår från forskning kring föräldraskap och barns utveckling samt från FNs barnkonvention. Föräldrastödsprogrammet har utvärderats av Karolinska institutet och resultaten visar på positiva effekter av upplevd föräldrakompetens och föräldrars upplevelse av barns utveckling och hälsa.

Målgrupp

Föräldrar med barn i åldrarna 3-12 år och 13-18 år.

Villkor

Barnet ska vara folkbokfört i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 4 § socialtjänstlagen för dokumentation av personliga förhållanden.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.2. Anhörigstöd

Enligt 14 kap. 3 § socialtjänstlagen ska faktiska omständigheter och händelser av betydelse dokumenteras vid genomförande av insatser. Dokumentation är en förutsättning för att kunna följa upp effekterna av en insats, kunna säkerställa en god kvalitet och för den enskildes rättssäkerhet. Enligt 14 kap. 5 § socialtjänstlagen får socialnämnden, om det finns

särskilda skäl, besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning enligt 11 kap. 5 §.

3.2.1 Anhörigstöd vid beroende

Innehåll

Information, stöd och rådgivning till anhöriga till personer med beroendeproblematik i syfte att hitta stödjande förhållningssätt och strategier, för att minska fysisk och psykisk belastning och minska risken att den anhöriga drabbas av ohälsa. Anhöriggrupp CRAFT erbjuds.

CRAFT syftar till att förbättra livskvalitet och den egna hälsan för den närstående. Ett ytterligare syfte är att den närstående ska få stöd i att uppmuntra och hjälpa personen med skadligt bruk eller beroende att bli mottaglig för och söka behandling, stärka familjerelationer och minska konsumtion av alkohol eller narkotika. Andra aspekter i CRAFT är att minska den närståendes eventuella känsla av skuld.

Behandlingen omfattar 8-10 tillfällen på cirka 2 timmar, antingen individuellt och i grupp. När metoden ges i grupp brukar deltagarantalet vara cirka 6–12 personer.

Metod

CRAFT, Community Reinforcement Approach and Family Training är en manualbaserad metod för närstående till personer med substansbruk, utvecklad utifrån metoden CRA, Community Reinforcement Approach.

Målgrupp

Anhöriga till person med beroendeproblematik.

Villkor

Vuxna från 18 år.

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 5 § socialtjänstlagen för dokumentation av personuppgifter.

Bedömning särskilda skäl: Skälen för att göra undantag från dokumentationskravet väger tyngre än behoven att kunna följa upp insatsen på individnivå. Utifrån målgruppens behov av anonymitet bedöms det inte är lämpligt att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer. Det bedöms inte heller behövt utifrån syftet med insatsen.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.2.2 Anhörigstöd vid kriminalitet

Innehåll

Information, stöd och rådgivning till anhöriga till personer med kriminalitetsproblematik i syfte att hitta stödjande förhållningssätt och strategier, för att minska fysisk och psykisk belastning och minska risken att den anhöriga drabbas av ohälsa.

CRAFT syftar till att förbättra livskvalitet och den egna hälsan för den närstående. Ett ytterligare syfte är att den närstående ska få stöd i att uppmuntra och hjälpa personen med **skadligt bruk eller beroende** att bli mottaglig för och söka behandling, stärka familjerelationer och minska konsumtion av alkohol eller narkotika. Andra aspekter i CRAFT är att minska den närståendes eventuella känsla av skuld.

Behandlingen omfattar 8-10 tillfällen på cirka 2 timmar.

Insatsen ges individuellt.

Metod

CRAFT, Community Reinforcement Approach and Family Training är en manualbaserad metod för närstående till personer med substansbruk, utvecklad utifrån metoden CRA, Community Reinforcement Approach.

Målgrupp

Anhöriga till person med kriminalitetsproblematik.

Villkor

Vuxna från 18 år.

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 5 § socialtjänstlagen för dokumentation av personuppgifter.

Bedömning särskilda skäl: Skälen för att göra undantag från dokumentationskravet väger tyngre än behoven att kunna följa upp insatsen på individnivå. Utifrån målgruppens behov av anonymitet bedöms det inte är lämpligt att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer. Det bedöms inte heller behövt utifrån syftet med insatsen.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.2.3 Anhörigstöd vid psykisk ohälsa

Innehåll

Information, stöd och rådgivning till anhöriga till personer med psykisk ohälsa. Caféverksamhet, träffpunkt och telefonrådgivning på Gläntan. Boendestödet utför insatsen.

Insatsen kan ges individuellt eller i grupp.

Metod

-

Målgrupp

Anhöriga till person med psykisk ohälsa.

Villkor

Vuxna från 18 år.

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 5 § socialtjänstlagen för dokumentation av personuppgifter.

Bedömning särskilda skäl: Skälen för att göra undantag från dokumentationskravet väger tyngre än behoven att kunna följa upp insatsen på individnivå. Utifrån målgruppens behov av anonymitet bedöms det inte är lämpligt att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer. Det bedöms inte heller behövt utifrån syftet med insatsen.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.2.4 Anhörigstöd vid ungas beroende Mini Maria

Innehåll

Information, stöd och rådgivning till anhöriga och närstående personer till unga mellan 13-21 år med oro för eller risk för skadligt bruk eller beroendeproblematik. Anhöriggrupp CRAFT erbjuds.

CRAFT syftar till att förbättra livskvalitet och den egna hälsan för den närstående. Ett ytterligare syfte är att den närstående ska få stöd i att uppmuntra och hjälpa personen med skadligt bruk eller beroende att bli mottaglig för och söka behandling, stärka familjerelationer och minska konsumtion av alkohol eller droger. Andra aspekter i CRAFT är att minska den närståendes eventuella känsla av skuld.

Behandlingen omfattar 8-10 tillfällen på cirka 2 timmar, antingen individuellt eller i grupp. När metoden ges i grupp brukar deltagarantalet vara cirka 6–12 personer.

Metod

CRAFT, Community Reinforcement Approach and Family Training är en manualbaserad metod för närstående till personer med substansbruk, utvecklad utifrån metoden CRA, Community Reinforcement Approach.

Målgrupp

Anhöriga och närstående till personer med oro för eller risk för skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika eller spel om pengar. En närstående kan vara partner, syskon, förälder, barn eller vän. Den närstående är en person som bryr sig om personen med beroendeproblematik, som både vill hjälpa sig själv och stödja den andre till förändring.

Villkor

Vuxna från 18 år.

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 5 § socialtjänstlagen för dokumentation av personuppgifter.

Bedömning särskilda skäl: Skälen för att göra undantag från dokumentationskravet väger tyngre än behoven att kunna följa upp insatsen på individnivå. Utifrån målgruppens behov av anonymitet bedöms det inte är lämpligt att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer. Det bedöms inte heller behövt utifrån syftet med insatsen.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.3. Mötesplats

Enligt 14 kap. 3 § socialtjänstlagen ska faktiska omständigheter och händelser av betydelse dokumenteras vid genomförande av insatser. Dokumentation är en förutsättning för att kunna följa upp effekterna av en insats, kunna säkerställa en god kvalitet och för den enskildes rättssäkerhet. Enligt 14 kap. 5 § socialtjänstlagen får socialnämnden, om det finns särskilda skäl, besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning enligt 11 kap. 5 §.

3.3.1 Aktivitetshus Gläntan

Innehåll

Aktivitetshus Gläntan är en nykter och drogfri mötesplats som uppmuntrar till aktivt deltagande. Verksamheten erbjuder ett sammanhang och ett sätt att bryta social isolering för personer med psykisk ohälsa och annan social problematik. Verksamheten utgår från brukarinflytande och deltagarna är aktiva i att skapa och leda aktiviteterna.

Metod

-

Målgrupp

Vuxna personer mellan 18 och 65 år med egenupplevd psykisk ohälsa och annan social problematik.

Villkor

Vuxna mellan 18 till 65 år.

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Undantag enligt 14 kap. 5 § socialtjänstlagen för dokumentation av personuppgifter.

Bedömning särskilda skäl: Skälen för att göra undantag från dokumentationskravet väger tyngre än behoven att kunna följa upp insatsen på individnivå. Utifrån målgruppens behov av anonymitet bedöms det inte är lämpligt att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer. Det bedöms inte heller behövt utifrån syftet med insatsen.

Uppföljning

Besöksstatistik för verksamhetsuppföljning.

3.4. Individuellt riktade insatser

Enligt 14 kap. 3 § socialtjänstlagen ska faktiska omständigheter och händelser av betydelse dokumenteras vid genomförande av insatser. Dokumentation är en förutsättning för att kunna följa upp effekterna av en insats, kunna säkerställa en god kvalitet och för den enskildes rättssäkerhet. Enligt 14 kap. 5 § socialtjänstlagen får socialnämnden, om det finns särskilda skäl, besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning enligt 11 kap. 5 §.

3.4.1 Krisstöd placerat barn

Innehåll

Föräldrastöd som ges i syfte att hantera den krissituation som uppstår eller kan uppstå när ett barn placeras utanför det egna hemmet eller om nya kriser uppstår under placeringstiden. Utgångspunkten är att stödpersonen är helt ny för föräldern alternativt att tillvarata de tillitsfulla kontakter som föräldern redan har med familjebehandlare eller föräldrarådgivare. Krisstöd erbjuds föräldern så snart som möjligt, helst redan samma dag som placeringen sker eller nästföljande dag.

Omfattning 1-5 samtal.

Insatsen ges individuellt.

Metod

-

Målgrupp

Föräldrar vars barn placerats utanför det egna hemmet.

Villkor

Placerat barn upp till 18 år.

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Dokumenteras enligt 14 kap. 3 § socialtjänstlagen i verksamhetssystemet Lifecare IFO.

Uppföljning

Individbaserad uppföljning.

3.4.2 Efter barnförhöret

Innehåll

Efter barnförhöret är en modell för att ge stöd och information till barn och föräldrar vid misstanke om barnmisshandel. Familjebehandlare genomför hembesök och stödjande samtal med både förälder och barn.

Uppstart genom hembesök och fem föräldrasamtal och fem barnsamtal.

Insatsen ges individuellt.

Metod

Metoden bygger på en arbetsmodell med hembesök efter barnförhör och har ett tydligt rättighetsperspektiv. Modellen är framtagen med stöd av Allmänna barnhuset, vilka också har givit ut en handbok i modellen som arbetet utgår ifrån.

Målgrupp

Barn och föräldrar där det finns misstanke om barnmisshandel och där det genomförts ett polisiärt barnförhör.

Villkor

Barn upp till 18 år.

Barnet ska vara folkbokfört i Alingsås kommun.

Dokumentation

Dokumenteras enligt 14 kap. 3 § socialtjänstlagen i verksamhetssystemet Lifecare IFO.

Uppföljning

Individbaserad uppföljning.

3.4.3 Boendecoachning

Innehåll

Coachande samtal med struktur och konkreta verktyg i syfte att den enskilde hittar en stabil bostadssituation genom att stärka den enskildes resurser.

Insatsen ges individuellt.

Metod

-

Målgrupp

Vuxna från 18 år med en osäker bostadssituation, som riskerar eller är bostadslösa.

Villkor

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Dokumenteras enligt 14 kap. 3 § socialtjänstlagen i verksamhetssystemet Lifecare IFO

Uppföljning

Individbaserad uppföljning.

3.4.4 Familjebehandling

Innehåll

Samtalsstöd, föräldrastöd kring gränssättning, samspel, oro och separation, stöd i konflikthantering inom familjen, praktisk vägledning i vardagsrutiner och familjeliv, stärkande insatser för barns psykiska hälsa och trygghet och motiverande insatser för att förebygga mer omfattande problem. Insatsen anpassas efter familjens behov och kan ges i form av samtal, hembesök eller gruppverksamhet.

Insatsen kan ges individuellt eller i grupp.

Metod

-

Målgrupp

Familjer med tillfälliga behov av stöd och de i riskzon för mer allvarlig problematik.

Villkor

Barn upp till 18 år.

Barnets ska vara folkbokfört i Alingsås kommun.

Dokumentation

Dokumenteras enligt 14 kap. 3 § socialtjänstlagen i verksamhetssystemet Lifecare IFO.

Uppföljning

Individbaserad uppföljning.

3.4.5 Beroendestöd vid Mini Maria

Innehåll

Mini Maria riktar sig till unga mellan 13 och 21 år som har frågor eller bekymmer kopplade till alkohol, droger eller spel om pengar samt till deras föräldrar eller anhöriga. Den unga kan komma själv eller tillsammans med någon som den känner. Det går bra att vara anonym vid första besöket.

På Mini Maria arbetar socionomer, sjuksköterskor, psykologer och läkare. Mottagningen erbjuder råd, stöd och behandling till ungdomar, familj och nätverk. Mini Maria är ett samarbete mellan Alingsås kommun och Västra Götalandsregionen.

Insatsen ges individuellt.

Metod

-

Målgrupp

Mini Maria riktar sig till unga mellan 13-21 år som har frågor om alkohol, droger eller spel om pengar, eller risk för eller med beroendeproblematik.

Villkor

Unga mellan 15 till 21 år.

Dokumentation

Dokumenteras enligt 14 kap. 3 § socialtjänstlagen i UNGDOK

Uppföljning

Individbaserad uppföljning.

3.4.6 Beroendestöd vid Socialmedicinsk mottagning

Innehåll

Mål med insatsen är att samordna och underlätta för personer att få rätt hjälp och stöd. Övergripande innehåll är att påbörja antabusbehandling, provtagning, medicindelning, stödsamtal och erbjuda metoden MET.

Insatsen ges individuellt.

Metod

Motivational Enhancement Therapy (MET). En systematisk metod som syftar till att frambringa snabb motivation till en inre förändring hos individen. Metoden bygger på motivationshöjande samtal som sker under 5 tillfällen under ett flertal veckor.

Målgrupp

Vuxna personer med skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika eller beroendeframkallande läkemedel och är i behov av kommunens och regionens insatser samtidigt.

Villkor

Vuxna från 18 år.

Folkbokförd i Alingsås kommun.

Dokumentation

Dokumenteras enligt 14 kap. 3 § socialtjänstlagen i verksamhetssystemet Lifecare IFO.

Uppföljning

Individbaserad uppföljning.